

กิตติกรรมประกาศ

การสำรวจพรรณไม่วังศ์ชิงในบริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี ครั้งนี้เป็นรอบปีที่ 2 ดำเนินการศึกษาสำรวจในระหว่าง เดือน ตุลาคม 2553 – ตุลาคม 2554 คณะผู้ดำเนินการวิจัยขอขอบพระคุณกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมอุทยาน สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ที่ได้อนุญาตให้คณะวิจัยเข้าทำการศึกษาร่วมกับเจ้าหน้าที่ของกรมอุทยาน สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ขอขอบพระคุณนายอภิชา อยู่สมบูรณ์ หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี นายบุญชู ธงชัยนำมา หัวหน้าสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี นายตรศกดิ์ นิภานันท์ หัวหน้าสถานีเพาะเลี้ยง สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี และพนักงานป่าไม้อีกหลายๆ ท่าน ที่ไม่ได้กล่าวนามในที่นี้ ที่ให้ความช่วยเหลือในการนำทางศึกษาสำรวจ จนการศึกษาสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คงศักดิ์ พร้อมเทพและคณะ

การสำรวจพรรณไม้วงศ์ขิงในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี
(ระยะที่ 2)

บทคัดย่อ

จากการสำรวจและศึกษาอนุกรมวิธานพรรณพืชวงศ์ขิง ที่พบในบริเวณ 4 เส้นทางในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี ในระหว่าง เดือน กันยายน 2553 ถึง เดือน กันยายน 2554 จากการศึกษาและเก็บตัวอย่างพืชวงศ์ขิงได้ทั้งหมด 5 สกุล 16 ชนิด ดังนี้ สกุล *Boesenbergia* พบ 2 ชนิด คือ *B. rotunda* (L.) Mansf. และ *B. bella* Larsen ex Triboun สกุล *Curcuma* พบ 3 ชนิด คือ *C. angustifolia* Roxb., *C. cochincinesis* Gagnep. และ *C. parviflora* Wall., สกุล *Globba* พบ 3 ชนิด คือ : *G. leacantha* Mid., *G. leacantha* var. *Flavidula*., และ *G. purpurascens* Craib. สกุล *Kaempferia* พบ 4 ชนิด *K. elegans*(Wall.) Bak. *K. marginata* Rosoe. *K. pulchra* Ridl., และ *K. rotunda* L., และ สกุล *Zingiber* พบ 4 ชนิด คือ *Z. barbatum* Wall., *Z. Bradleyanum* Craib., *Z. rubens* Roxb. และ *Z. zerumbet* (L.) Sm.

A Taxonomic survey of Zingiberaceae species in Huai-kha-Kaeng
Wildlife Sanctuary Uthaitanee Province

Abstract

Zingiberaceae diversity in Huai – kha - Kaeng Wildlife Sanctuary Uthaitanee Province has been done during September 2010 – September 2011. Totally, 5 genera 16 species of Zingiberaceae family were collected from 4 stations. They are : genus *Boesenbergia* (2 species), *B. rotunda* (L.) Mansf. and *B. bella* Larsen ex Triboun genus *Curcuma* (3 species), *C. angustifolia* Roxb., *C. cochincinesis* Gagnep. and *C. parviflora* Wall., genus *Globba* (3 species), *G. leacantha* Mid ., *G. leacantha* var. *Flavidula*. and *G. purpurascens* Craib. genus *Kaempferia* (4 species), *K. elegans* (Wall.) Bak. *K. marginata* Rosoe. *K. pulchra* Ridl., and *K. rotunda* L., and genus *Zingiber* (4 species), *Z. barbatum* Wall., *Z. bradleyanum* Craib., *Z. rubens* Roxb. and *Z. zerumbet* (L.) Sm.

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 สภาพป่าเส้นทางศึกษาธรรมชาติบริเวณเขาหินแดง	10
2 สภาพป่าเส้นทางศึกษาธรรมชาติกระปุกกระเป๋ียง	11
3 สภาพป่าเส้นทางศึกษาธรรมชาติทุ่งแฝกริมห้วยทับเสลา	12
4 สภาพป่าบริเวณหน่วยเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า	13
5 พรรณพืชวงศ์ขิงสกุล <i>Boesenbergia</i>	30
6 พรรณพืชวงศ์ขิงสกุล <i>Curcuma</i> และสกุล <i>Globba</i>	31
7 พรรณพืชวงศ์ขิงสกุล <i>Globba</i> และสกุล <i>Kaempferia</i>	32
8 พรรณพืชวงศ์ขิงสกุล <i>Kaempferia</i> และสกุล <i>Zingiber</i>	33

บรรณานุกรม

- กิตติเชษฐ์ ศรีดิษฐ์. 2532 “ พรรณไม้ดอกบริเวณลานหินแตกอุทยาน ภูหินร่องกล้า”
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพฤกษศาสตร์ คณะบัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ
- เต็ม สมิตินันท์ 2518 พรรณไม้ป่าเมืองไทย. กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ
- ปริยานันท์ แสนโภชน์ คงศักดิ์ พร้อมเทพ และ พรวันอาสา บำรุงไทย. 2547. การศึกษา
สัณฐานวิทยาและโครโมโซมของพรรณไม้วงศ์ขิงในเขตอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลง
หลวง. วารสารวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 1(1) หน้า 35-44
- พรวันอาสา บำรุงไทย. 2547. การศึกษาสัณฐานวิทยาและโครโมโซมของพรรณไม้วงศ์ขิง
ในเขตอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
นเรศวร
- พวงเพ็ญ ศิริรักษ์. 2539. รายงานการประชุมวิชาการทางพฤกษศาสตร์ เรื่องทรัพยากรพืช
ของเชิงเขาหิมาลัย ตอน พืชวงศ์ขิง-ข่าของประเทศไทย. เชียงใหม่: สวน
พฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ และโรงแรมฮอลิเดย์อินน์. 18-19
พฤศจิกายน 2539
- มนู ปานาทกุล. 2542. ความหลากหลายของพรรณไม้พื้นล่างตามแนวลำน้ำแม่อนที่
ระดับความสูง 475 เมตร ถึง 575 เมตร ณ อุทยานแห่งชาติเขื่อน จัหวัดลำปาง
เล่ม 2. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สุรพล แสนสุข. 2542. การศึกษาสัณฐานวิทยา โครโมโซม และละอองเรณูของพรรณไม้
วงศ์ขิงในอุทยานแห่งชาติภูพาน. รายงานวิจัยโครงการ BRT
- อารมณี เผือกอ้อ. 2537. การสำรวจพืชพื้นล่างประเภทไม่มีเนื้อไม้ของป่าบริเวณ
ตะวันออกของดอยสุเทพที่ระดับความสูง 670 ถึง 750 เมตร. วิทยานิพนธ์ บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- Brutt, B.L., 1972. General introduction to Papars on Zingiberaceae. Note from
the Royal Botanic Garden Edinbrugh. 31(2): 155-165
- Holttum, R.E., 1950. The Zingiberaceae of the Malay Peninsular. The gardens'
Bulleitin Singapore.13(1):1-249
- Ida Theilade. 1999. A synopsis of the genus Zingiber (Zingiberaceae) in
Thailand. Nordic Journal of Botany 19(4). 389-340 pp.

- Jiranan Techaprasan, Chatchai Ngamriabsakul, Sirawut Klinbunga, Sudsanguan Chusacultachai¹ and Thaya Jenjittikul. 2006. Genetic Variation and Species Identification of Thai *Boesenbergia* (Zingiberaceae) Analyzed by Chloroplast DNA Polymorphism. *Journal of Biochemistry and Molecular Biology*, Vol. 39, No. 4, pp. 361-370
- Larsen, K. 2002. The Zingiberaceae in flora of Thailand, p. 6. In the 3rd Symposium on the Family Zingiberaceae. Khon Kaen, Thailand.
- Larsen, K. and Mood, J. 1998. *Siamanthus*, a new genus of Zingiberaceae from Thailand. *Norbic Journal of Botany*, 18(4): 393-397
- Larsen, K. and Mood, J. 1962. Studies in Zingiberaceae II: Note on Two Malayan species of *Scaphochlamys*. *Saertryk of Botanisk Tidsskrift*. 58; 191-197
- Larsen, K, Ibrahim. H., Khaw H.S. and Saw L.G., 1999. Gingers of peninsular Malaysia and Singapore. Natural History Publications (Borneo)
- Larsen, K. and Suppee Saksuwan Larsen. 2006. Ginger of Thailand. Queen Sirikit Botanic Garden (QSBG): The Botanical Garden organization Ministry of natural resources and environment
- Preeyanan sanpote, 2005. Species Diversity and Chromosome Number of Some Zingiberaceae in The Northern Region of Thailand. The 13th Triennial Flora of Thailand Meeting, Trinity College Dublin 2005
- P.sirirugsa, K.Larsen and C.Maknoi. 2007. The genus *Curcuma* L.(Zingiberaceae): Distribution and classification with reference to species diversity in Thailand. *Gardens's Bulletin Singapore* 59 (1&2). 203-220 pp.

